

wond en zweer, in alle andere wonden en zweren gebrach, werden, totdat juist die gemengde besmetting ontstond, welke het hospitaalgangraen veroorzaakte.

LISTER stelde vast, dat het een vaste regel was, dat, naar gelang er meer bedden op zijn afdeeling door patiënten met open letsels ingenomen werden, de hospitaalziekten in zwaarderden vorm voorkwamen „wheras when a large proportion of the cases had no external wound the evils in question were greatly mitigated or entirely absent”.

Ad 3 um. Dat de karakteristieke kenmerken van het hospitaalgangraen in de gevallen van prof. CAROL en anderen ontbroken hebben, kan ik niet toegeven. Ik merkte reeds op, dat in den voor-antiseptischen tijd, lichte en zware vormen en vele overgangen tusschen deze beschreven werden. Mogen nu phlyctaenen, diphtheroïde membranen en haemorrhagieën ontbroken hebben, dan zijn de roode zoom om de zweer (de „angry blush” van Sir R. J. GODLEE), het grijze beslag (the grey slough, id.), de ondermijnde randen, het etterig vervloeiende centrum, de pijnlijkheid, de snelle voortgang der necrose, het weerstaan aan iedere zwakke therapie evenzoo vele plaatselijke kenmerken van het hospitaalgangraen, terwijl onder de algemeene verschijnselen van prof. CAROL's zieken uitputting en moedeloosheid het voornaamste zijn evenals bij lijders aan het hospitaalgangraen, en de koorts zeer op den achtergrond treedt.

LISTER en BILLROTH onder anderen konden slechts stilstand van het proces verkrijgen, door wegkrabben van het necrotische weefsel onder de huidranden en door daarna de geheele wond zoo ruim mogelijk met rookend salpeterzuur te behandelen, een behandeling, die ongeveer gelijkwaardig is aan het heilzame uitbranden met het diathermiemes, dat prof. CAROL voorstaat.

Ad 4um. Prof. CAROL sluit de coccen, die hij en anderen in de genoemde gevallen gevonden hebben, uit als medeoorzaak van het hospitaalgangraen. Nu is de bacteriologie van het hospitaalgangraen daardoor wel het zwakke punt, zooals WINI-WARTER ook opmerkt, dat, toen er goede bacteriologische onderzoekmethodes waren, het hospitaalgangraen practisch verdwenen was en veel verder dan tot de zeer plausibele veronderstelling, dat hier een samenwerking van verschillende bacteriesoorten moest zijn, is men niet gekomen. Bij de zware vormen zal waarschijnlijk de bacteriënflora weer anders zijn dan bij de lichte gevallen.

Ad 5um. Dat bij de beschreven aandoening nooit van besmettelijkheid voor anderen is gebleken, is bij deze mijns inziens stuk voor stuk autochthoon ontstane gevallen van hospitaalgangraen nog al duidelijk. Het hospitaalgangraen is een contactinfectie en die wordt toch in onzen tijd zoo maar niet overgebracht.

Hoe het echter zij, indien blijken mocht, dat deze gevallen iets anders zijn dan de (betrekkelijk) lichte vorm van hospitaalgangraen waarvoor ik ze houd, een lichtere vorm van infectie, waartoe naar ik meen prof. CAROL overhelt, dan wil ik er op wijzen, dat eens een zwaardere vorm van infectie door de consequente invoering van de antisepsis in de chirurgie tientallen jaren lang in de beschaafde wereld onbekend is geweest.

Kerkrade, 1 Mei 1932.

B. VERAART.

ENKELE OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK VAN Dr. A. CHARLOTTE RUYS OVER VULVO-VAGINITIS INFANTUM.

Gaarne wil ik hulde brengen aan het uitgebreide onderzoek van collega RUYS, omdat zij daardoor wetenschappelijk heeft bevestigd, wat reeds lang de meening was van den medicus practicus, dat niet elke vulvo-vaginitis het gevolg was van gonorrhoeïsche infectie. In haar samenvatting deelt ze onder nr. 7 mee, dat van 126 kinderen, bij wie het vermoeden op gonorrhoe bestond, slechts bij 22 deze diagnose met recht gesteld was.

Haar uitspraak wil dus zeggen, dat van de 126 kinderen, die in de Quarantaine Inrichting Zeeburg opgenomen zijn, slechts 22 daar thuis hoorden. Afgescheiden van de enorme kosten, die dit internaat, dat weken, ja soms maanden duurt, aan

de stad kost (in de gemeenteziekenhuizen wordt de verpleegprijs op f 7.50 per dag bepaald) wil ik hier wijzen op het groote leed, dat aan die ten onrechte opgenomen kinderen is gedaan, ja niet alleen nog aan de kinderen, doch oneindig meer aan de ouders, bij wie door de opneming het stempel gonorrhoe op het voorhoofd werd gedrukt. Mij zijn gevallen bekend van verwijten tusschen de ouders aan wien de schuld lag.

De vraag dringt zich aan mij op, of niet eerst wetenschappelijk had behooren vastgesteld te worden, dat men *werkelijk* met gonorrhoe te doen had alvorens die kinderen uit het ouderhuis weg te halen? Vreesde men infectie op de school, dan had men ze van school verwijderd kunnen houden totdat de diagnose vast stond. In andere steden van ons land zal men toch niet zoover zijn gegaan om al de kinderen te isoleren in een quarantaineinrichting? Ik houd mijn hart vast als ik op bladz. 2202 onderaan lees: dat men bij een kind van 6 maanden ondanks irrigaties met sublimaat 1:10000 deze coccen niet tot verdwijnen brengt, doch alleen een meningococcenserum type 1 in lage verdunning dit wel doet. Op een door mij gestelde vraag in de vergadering van het Genootschap, waar collega RUYS deze voordracht hield, welke gedragslijn na haar onderzoekingen nu gevolgd werd, mocht ik alleen vernemen, dat men thans niet meer zooveel kinderen opnam, geen enkel woord van spijt of verontschuldiging voor het ten onrechte aangedane leed aan de ouders.

Amsterdam.

P. A. DE WILDE.

RIJKS-SEROLOGISCH INSTITUUT TE UTRECHT

Halfjaarlijksch onderzoek der op 1 April 1932 in omloop zijnde antitoxische sera.

Aard van het serum	Serie-letter en nummer	Aanvangssterkte in AE per cM ³ op zijn minst	Sterkte op 1 April 1932 in AE per cM ³	Onderzoek op steriliteit	Opmerkingen
Serum antidiphthericum equinum	A 24	300	300	steriel	volwaardig
	A 25	300	300	steriel	volwaardig
	A 26	300	300	steriel	volwaardig
	B 13	600	600	steriel	volwaardig
	B 14	600	600	steriel	volwaardig
	B 15	600	600	steriel	volwaardig
Serum antidiphthericum ovinum	C 11	100	100	steriel	volwaardig
	C 12	100	100	steriel	volwaardig
Serum antitetanicum equinum	D 19	250(2) 1)	250(2)	steriel	volwaardig
	D 20	250(2)	250(2)	steriel	volwaardig
	E 15	500(4)	500(4)	steriel	volwaardig
	E 16	500(4)	500(4)	steriel	volwaardig

1) De sterkte van serum antitetanicum is uitgedrukt in internationale eenheden, terwijl de vroeger gebruikelijke eenheden van EHRLICH tusschen haakjes zijn aangegeven.

Utrecht, 30 April 1932.

De Directeur van het
Rijksserologisch Instituut,
ALDERSHOFF.